

Moc vyvýšeného Ježíše

Texty na tento týden

Ef 1,15–23

Základní verš

„Sílu svého mocného působení prokázal přece na Kristu: Vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích...“ (Ef 1,20)

Zdá se, že lidské bytosti v sobě mají touhu mít stále víc a být rychlejší. Výrobce automobilů Devel Motors například ukázal prototyp svého Devel Sixteen. Pod kapotou Devel Sixteen se ukrývá motor V16 se čtyřmi turbodmychadly o objemu 12,3 litru a s výkonem 5 073 koní (3 728 kW). Za 1,8 sekundy by měl dosáhnout své maximální rychlosti 560 km/h. Pokud to nestačí, představte si supertahač Peterbilt se třemi proudovými motory a s výkonem 36 000 koňských sil (26 478 kW), který dokáže dosáhnout rychlosti 600 km/h a k zastavení mu pomáhají dva letecké padáky.

Naproti tomu se Pavel modlí, aby věřící v Efezu, kteří jsou v pokušení obdivovat různé síly a božstva své kultury, zakusili prostřednictvím Ducha svatého nesmírnou moc, kterou jim dává k dispozici Bůh v Kristu. Tato božská moc se neměří koňskými silami a není to magie, ale můžeme ji pozorovat při čtyřech událostech kosmického významu, které posouvají kupředu dějiny spasení: (1) Ježíšovo vzkříšení; (2) jeho vyvýšení na Boží trůn; (3) podřízení všeho Kristu a (4) ustanovení Krista hlavou církve (Ef 1,19–23).

Při uvažování o těchto čtyřech událostech mohou věřící začít chápat – a zažívat – obrovskou moc, kterou Bůh používá v jejich prospěch.

Osnova lekce

Třetí lekce zaměří naši pozornost na Pavlova modlitbu, ve které Bohu děkuje i jej prosí za své spoluvěřící v Efezu (Ef 1,15–23).

- Ef 1,15.16: Pavlova modlitba díky (neděle)
- Ef 1,17–19: Proba za dar moudrosti a pochopení (pondělí)
- Ef 1,20–23: Vděčnost za velkou Boží moc (úterý)
 - v. 20.21: Projev Boží moci – Ježíšovo vítězství nad silami zla (středa)
 - v. 22.23: Projev Boží moci – vyvýšení Ježíše nade vše (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

MODLITBA A DÍKŮVZDÁNÍ

¹⁵Proto i já, když jsem uslyšel o vaší víře v Pána Ježíše a lásce ke všem bratřím, ¹⁶nepřestávám za vás děkovat a stále na vás pamatuji ve svých modlitbách. ¹⁷Prosím, aby vám Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, dal ducha moudrosti a zjevení, abyste ho poznali ¹⁸a osvíceným vnitřním zrakem viděli, k jaké naději vás povolal, jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu ¹⁹a jak nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme. ²⁰Sílu svého mocného působení prokázal přece na Kristu: Vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích, ²¹vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou zývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím. ²²„Všechno podrobil pod jeho nohy“ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve, ²³která je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest. (Ef 1,15–23)

Osobní studium

Pavel se dozvěděl, že se věřícím v Efezu daří růst ve víře v Ježíše a ve vzájemné lásce (možná se o tom dozvěděl od Tychika, Ef 6,21.22) a píše jim ve svém dopise, že se za ně modlí.

Porovnej dvě Pavlovy zprávy o modlitbě v listu Efezským – Ef 1,15–23 a Ef 3,14–21. Která témata mají tyto dva texty společná?

Může se stát, že naše modlitba je plná smutku, který nám působí to, za co se modlíme. Pavlovy modlitby v listu Efezským však naznačují, že přirozeným jazykem modlitby je vzdávání díky. Do našeho života přichází požehnání a my Bohu děkujeme. I když se ocitneme v těžké situaci, chceme ho chválit za jeho proměňující přítomnost v našich životech. Oslavujeme milost a moc vznešeného Ježíše (Ef 1,20–23) a děkujeme mu za to, že žehná těm, kteří jsou kolem nás. Pavlovo tajemství modlitby, která má sílu měnit, zní: *klíčem k modlitbě je chvála a díkyvzdání.*

Pavel také napsal: „nepřestávám za vás děkovat a stále na vás pamatuji ve svých modlitbách“ (Ef 1,16; viz také Fp 1,3.4; 1Te 1,2 a 5,16–18).

Co vlastně znamená výzva „v modlitbách neustávejte“ (1Te 5,17)? To neznamená, že máme stále klečat a modlit se. Znamená to, že požehnání Božím Duchem procházíme životem se srdcem otevřeným Boží přítomnosti a moci a hledáme důvody k tomu, abychom Bohu děkovali. Znamená to, že jsme připraveni čelit otázkám a problémům života, a když do našeho života vstupují nečekané obtíže a zvraty, hledáme Boží radu. Znamená to nežít v odcizení od Boha, ale ve spojení s ním, vždy otevření jeho vedení.

Příliš často vnímáme modlitbu jako jakýsi dodatek či doplněk k učednictví, který je třeba praktikovat, když nám to vyhovuje nebo se to od nás očekává. Pavel však přináší jiný pohled. Apoštol vnímá velmi vážný úkol modlit se za věřící v Efezu. Dělá to tak, že za ně děkuje (Ef 1,16; porovnej Ef 1,3–14) a přimlouvá se za ně (Ef 1,17–23; porovnej Ef 3,14–21). Modlitba je pro něj zásadním, nebo dokonce nejdůležitějším úkolem křesťanů. Tyto verše nás vyzývají k modlitbě. A tato výzva se týká každého z nás. Uvažujme o naší vlastní „modlitební službě“ ve světle Pavlovy oddanosti.

Aplikace

Proč je důležité děkovat Bohu v modlitbě za to, za co jsme mu vděčni?

DUCH SVATÝ DÁVÁ POZNÁNÍ BOŽÍ MOCI

¹⁵Proto i já, když jsem uslyšel o vaší víře v Pána Ježíše a lásce ke všem bratřím, ¹⁶nepřestávám za vás děkovat a stále na vás pamatuji ve svých modlitbách. ¹⁷Prosím, aby vám Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, dal ducha moudrosti a zjevení, abyste ho poznali ¹⁸a osvíceným vnitřním zrakem viděli, k jaké naději vás povolal, jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu ¹⁹a jak nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme. (Ef 1,15–19)

Osobní studium

Pavel připomíná jednu zásadní prosbu, kterou předkládá v modlitbě před Boží trůn. Píše, že Duch svatý vstupuje do života věřících v době jejich obrácení (Ef 1,13.14). Nyní se však Pavel modlí za nové požehnání Ducha, který má dát věřícím potřebnou moudrost, aby ještě hlouběji pochopili Ježíše, aby „ho poznali“ (Ef 1,17).

Pavel se modlí, aby Duch svatý pomohl věřícím porozumět třem důležitým tématům. Pokus se je všechny sám rozpoznat v textu Ef 1,17–19.

Modlí se, aby věřící v Efezu pochopili, k jaké naději je Bůh povolal (Ef 1,18), touží, aby nezapomínali na to, co již Bůh pro jejich spásu vykonal v minulosti (Ef 1,3–9.11–13),

a soustředili se na slavnou budoucnost, kterou pro ně připravil (Ef 1,10.14).

Modlí se, aby věřící pochopili, jak bohaté a slavné je jejich „dědictví v jeho svatém lidu“ (Ef 1,18), připomíná starozákonní představu o věřících jako o Božím dědictví (Dt 9,29; 32,9; Za 2,12; porovnej s Ef 1,11). Chce, aby věděli, že nejenže mají dědictví od Boha, ale že sami jsou Božím dědictvím. Pokud si to uvědomí, lépe pochopí, jakou nesmírnou hodnotu pro Boha mají.

Modlí se, aby pochopili, jak „nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme“ (Ef 1,19), a představuje Ducha svatého, který přináší nové a hlubší poznání úžasné Boží moci.

Ve všech těchto modlitbách Pavel touží, aby jeho adresáti vnitřně prožili a poznali, co vše jim bylo v Ježíši dáno.

Aplikace

Jak můžeš lépe prožít, „jak nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme“? Co to znamená v každodenním životě?

ÚČAST NA MOCI VZKŘÍŠENÍ

²⁰Sílu svého mocného působení prokázal přece na Kristu: Vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích, ²¹vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou vzývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím. ²²„Všechno podrobil pod jeho nohy“ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve, ²³která je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest. (Ef 1,20–23)

Davidův, žalm. Výrok Hospodinův mému pánu: „Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám.“ (Ž 110,1)

Osobní studium

Ve zbývajících verších Pavlovy modlitby (Ef 1,20–23) se apoštol podrobněji věnuje třetímu tématu. Doufá, že Duch svatý pomůže věřícím pochopit nesmírnou Boží moc, kterou používá v jejich prospěch. Začíná připomínkou dvou událostí v dějinách spasení, kde se projevila Boží moc: (1) Ježíšovo vzkříšení z mrtvých a (2) vyvýšení Ježíše na trůn v nebesích (Ef 1,20).

Jak se Boží moc projevila v Ježíšově vzkříšení?

Ef 1,20

1K 15,20–22

Fp 3,8–11

Žd 13,20,21

1Pt 1,3

Křesťané pevně věří v Ježíšovo vzkříšení (1K 15,14,17). Kristus vstal z mrtvých, a proto očekávají i jeho věrní vzkříšení k věčnému životu při jeho příchodu (1K 15,20–23).

Kristus vstal z mrtvých, proto ho můžeme i dnes prosit za všechna požehnání evangelia, včetně přítomnosti Ducha svatého v našich životech.

Obraz toho, že Bůh „posadil [Krista] po své pravici“ (Ef 1,20), pochází ze Žalmu 110,1. Je to nejčastěji citovaná starozákonní pasáž v Novém zákoně (zdá se, že z ní čerpají všechny výše uvedené verše). Téma vyvýšení Krista je v listu Efezským nesmírně důležité. Pavel píše, že Bůh věřící „spolu s ním uvedl na nebeský trůn“ (Ef 2,6). Kromě toho Pavel mluví o Kristově vyvýšení jako o podměnce toho, aby Kristus naplnil vše, co bylo psáno, a dal dary své církvi (viz Ef 4,8–11).

Ve verších Ef 4,8–11 Pavel své adresáty varuje, aby Krista nechápali jako toho, kdo jen pasivně sedí na Otcově trůnu. Předkládá spíše „dynamický novozákonní obraz vyvýšeného Krista, který svým Duchem působí po celém světě, aby vítězil, a on opravdu vítězí“. (BRUCE, F. F. *The Epistles to the Colossians, to Philemon, and to the Ephesians*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1984, s. 133.) Pavel tedy popisuje vyvýšení (korunovaci) Krista nejen proto, aby poukázal na obrovskou Boží moc nabízenou věřícím, ale ukazuje i na zdroj této moci.

Aplikace

Ve kterých oblastech svého života potřebuješ Kristovu moc? Jak ji můžeš přijmout a jak ji můžeš využít? Co ti může bránit v přístupu k jeho moci?

KRISTUS NADE VŠÍM

²⁰Sílu svého mocného působení prokázal přece na Kristu: Vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích, ²¹vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou vzývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím. (Ef 1,20.21)

¹I vy jste byli mrtvi pro své viny a hříchy, ²v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa, poslušni vládce nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu. (Ef 2,1.2)

Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. (Ef 6,12)

Osobní studium

Apoštol Pavel oslavuje vyvýšení Ježíše, který nyní sedí s Otcem na nebeském trůnu. Když poukázal na postavení Krista ve vztahu k Otci („posadil [ho] po své pravici v nebesích“ Ef 1,20), soustřeďuje Pavel svou i naši pozornost na Ježíšův vztah k „mocnostem“. Ježíš, který (spolu)vládne s Otcem, je vyvýšen „vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou vzývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím“ (Ef 1,21).

Zaměř se na to, jak Pavel mluví o zlých duchovních silách. Proč apoštol věnuje pozornost těmto „silám“?

Ef 1,21

Ef 2,2

Ef 6,12

Pasáž Sk 19,11–20, popisující příběh sedmi synů Skévy, ilustruje, že Efez byl v době Pavla centrem magických praktik. „Nejdůležitější charakteristikou praktikování magie v celém helenistickém světě bylo vnímání a poznávání duchovního světa, který má vliv na každý aspekt života. Cílem snahy kouzelníka bylo rozeznat užitečné duchy od škod-

livých a naučit se rozlišit působení a sílu duchů. Prostřednictvím těchto znalostí měli být schopni vytvořit prostředky (mluvená nebo psaná zaklínadla, amulety a podobně) k manipulaci s duchy v zájmu jednotlivce. Využitím správných postupů se měla dát vyléčit nemoc vyvolaná duchem, [nebo] by se dal vyhrát závod vozů.“ (ARNOLD, Clinton E. *Power and Magic: The Concept of Power in Ephesians*. Baker Pub Group, 1992, s. 18.)

Snaha ovládat jednotlivá božstva a mocnosti prostřednictvím magie byla charakteristickým znakem náboženského života v Efezu (viz Sk 19,13) a je v různých obměnách populární i dnes. Pavel se snaží objasnit vztah mezi Kristem a těmito „mocnostmi“: Ježíš je vyvýšen „nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva...“ (Ef 1,21).

Aby si byl jistý, že jeho posluchači chápou, že mimo Ježíše neexistuje žádná vyšší moc, přidává zmínku o praxi odvolávat se v magii na jména různých božstev. Ježíš je vyvýšen i „nad všechna jména, která jsou vzývána“ (Ef 1,21). Přejdeme-li od vymezení toho, koho Ježíš převyšuje, k vymezení času, po který to platí, Pavel zdůrazňuje, že Ježíšova vznešená vláda není omezena. Jeho vláda nad všemi mocnostmi platí „jak v tomto věku, tak i v budoucím“ (Ef 1,21).

Aplikace

Jak se působení „vlády, mocnosti, síly i panstva“ projevuje v dnešním světě? Co můžeme dělat, abychom se nestali jejich obětí?

„VŠECHNO PODROBIL POD JEHO NOHY“

²² „Všechno podrobil pod jeho nohy“ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve, ²³ která je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest. (Ef 1,22.23)

Osobní studium

Již od začátku křesťané rozpoznali ve verši Ž 110,1 prorocství o Ježíšově vyvýšení: „Výrok Hospodinův mému pánu: ‚Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám.‘“ Podobně z kontextu chápali „syna člověka“ v Ž 8,5 jako vyvýšeného Krista: „Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš“ (Ž 8,7). Zřejmě se také báli, že jsou nad nimi mocnosti temnoty a existuje reálná hrozba, že si je podmaní. Chopili se však pravdy, že tyto síly jsou podřízeny Kristu, tedy že Kristus má nad nimi moc.

V listu čteme, že Otec „všechno podrobil pod jeho [Ježíšovy] nohy“ a „ustanovil jej svrchovanou hlavou církve“ (Ef 1,22). Přestože „vše“ je univerzální, všeobjímající pojem, Pavel má stále na mysli „mocnosti“ zmíněné v Ef 1,21. Ono „vše“ – včetně kosmických, nadpřirozených a duchovních sil – je pod Kristovým nohama a je mu to podřízeno.

Jaké výhody přináší církvi skutečnost, že Kristus byl vyvýšen na trůn a vládne nad vším na nebi i na zemi? (Ef 1,22.23)

Bůh učinil Krista vítězem nad všemi mocnostmi zla. Církev (jako společenství věřících) je těsně propojena s Kristem a ten jí dává vše, co potřebuje. Tato skutečnost zaručuje vítězství církve nad jejími nepřáteli. Boží moc, která se projevila ve vzkříšení Krista a jeho vyvýšení nad každou vesmírnou mocnost, jedná nyní ve prospěch církve. Bůh dal vítězného Krista církvi, která je s ním tak propojená, že ji můžeme nazývat jeho tělem.

Jak můžeme poznat vyvýšeného Krista a zakusit Boží moc v našich životech? Pavel se přímo nezabývá žádnými mechanismy nebo postupy, kterými se to děje. Hodně však naznačuje skutečnost, že tento text je součástí Pavlovy modlitby. Pavel věří, že Bůh na jeho modlitbu odpoví. Potvrzuje účinnost Boží moci, zjevené v Kristu. Podle něj je proto opodstatněné prosit, aby tato moc působila i v životě věřících.

Aplikace

Jaká je tvoje vlastní zkušenost s mocí modlitby? Nejde jen o vyslyšené modlitby, ale o modlitbu obecně. Jak tě modlitba přibližuje k Bohu? Jak ti dává moc, kterou nabízí Kristus?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Prostudujte si tyto dva popisy Kristova vyvýšení.

„Kristovo nanebevstoupení bylo znamením toho, že jeho následovníci dostanou slíbené požehnání. Měli na ně vyčkat, než se pustí do svého díla. Když Kristus vstoupil do nebeských bran, byl za chvalozpěvu andělů uveden na trůn. Ihned po skončení tohoto obřadu sestoupil na učedníky v bohatých proudech Duch svatý. Takto byl Kristus skutečně oslaven slávou, kterou měl u Otce již od věčnosti. Vylitím Ducha svatého o Letnicích nebe oznámilo, že Kristus se ujal svého úřadu. Jak zaslíbil, seslal svým následovníkům Ducha svatého z nebe na znamení toho, že jako kněz a král převzal veškerou moc na nebi i na zemi a že byl pomazán, aby vládl nad svým lidem.“ (AA 38.39; PNL 23.24)

„Otec objímá svého Syna a říká: ‚Ať se mu pokloní všichni andělé Boží!‘ (Žd 1,6). Nebeští vládcové, knížectva i mocnosti s nevýslovnou radostí uznávají svrchovanost Knížete života. Andělské zástupy se mu klanějí a v celém nebi se rozléhá radostné jásání. ‚Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení.‘ (Zj 5,12) Vítězoslavné písně se prolínají s hudbou andělských harf a celé nebe překypuje radostí a slávou. Láska zvítězila. Ztracené bylo nalezeno. V nebi se rozléhá mocné volání: ‚Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!‘ (Zj 5,13) Ozvěna veliké nebeské radosti doléhá k nám na zem v Kristových slovech: ‚Vystupuji k Otci svému i Otci vašemu a k Bohu svému i Bohu vašemu.‘ (J 20,17) Nebe a země jsou spojeny. Pro nás vystoupil náš Pán do nebe a pro nás i žije. ‚Proto přináší dokonalé spasení těm, kdo skrze něho přistupují k Bohu; je stále živ a přimlouvá se za ně.‘ (Žd 7,25)“ (DA 834.835; TV 533)

Otázky k rozhovoru

1. V souvislosti s Ježíšovým vyvýšením uvažujte i v termínech „již“ a „ještě ne“. V jakém smyslu je Ježíš již Pánem „všeho“, včetně všech zlých sil, které jsou mu podřízeny? A v jakém smyslu se jeho plná vláda nade „vším“ teprve projeví v budoucnosti, a tedy ji vnímáme jako ještě ne? (Viz 1K 15,24–28.)
2. Žijeme ve světle Kristovy vlády nade „vším“? Nebo jsme pod nadvládou (možná jen částečnou) různých padlých mocností, jejichž síla postupně ubývá? Jak můžeme poznat, že jde v konkrétním případě o zlou moc nebo sílu zla? Jak se můžeme chránit před silami zla, které navzdory porážce stále působí v našem světě?